

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	12/12/2007
Spisová značka:	sp. zn. 32 Cdo 44/2007
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2007:32.CDO.44.2007.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Dobrá víra
	Nabytí od nevlastníka
Dotčené předpisy:	§ 446 obch. zák. ve znění po 1. 1. 2001
Kategorie rozhodnutí:	B
Ústavní stížnost:	Ne

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
sp. zn. 32 Cdo 44/2007				

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Faldyny, CSc. a soudců JUDr. Zdeňka Dese a JUDr. Miroslava Galluse v právní věci žalobkyně L. M. H. Č. r. s. r. o., zast. advokátem proti žalované W. s. r. o., zast. advokátem, o vydání věci, vedené u Okresního soudu v K. pod sp. zn. 10 C 15/2005, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v P. ze dne 17. května 2006, č. j. 25 Co 88/2006- 134, takto:

I. Dovolání se zamítá.

II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů dovolacího řízení částku 3.400,- Kč, k rukám jejího právního zástupce do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Okresní soud v K. rozsudkem ze dne 29. listopadu 2005, č. j. 10 C 15/2005–114, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala vydání vysokozdvížného vozíku L. H. Rozsudek soud prvního stupně odůvodnil tím, že v řízení nebylo prokázáno, že žalovaná jako nabyvatelka předmětného vysokozdvížného vozíku v době, kdy měla nabytí vlastnické právo, věděla nebo vědět měla a mohla, že prodávající není vlastníkem a že není oprávněn zbožím nakládat za účelem dalšího prodeje. Žalovaná podle zjištění soudu nabyla předmětnou věc kupní smlouvou uzavřenou dne 16. 2. 2004, mezi ní a M. S., jako podnikající fyzickou osobou, zapsanou v obchodním rejstříku, smlouva se tedy řídila režimem zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "ObchZ"). Proávající měl podle zjištění soudu nabytí předmětný vozík od společnosti G. s. r. o. Na základě provedeného dokazování soud zjistil, že žalovaná učinila maximum pro to, aby zjistila, zda je prodávající M. S. vlastníkem předmětného vysokozdvížného vozíku, když prověřila osobu prodávajícího, jeho živnostenské oprávnění, registraci DPH a kupní smlouvu ohledně nabytých vozíků. Pro dobrou víru žalované podle názoru soudu svědčil i fakt, že se v případě, kdy potřebovala zajistit opravu předmětného vozíku, obrátila na žalobkyni, která provádí servis těchto zařízení. Soud prvního stupně uzavřel, že žalovaná ve smyslu § 446 ObchZ nabyla vlastnické právo k předmětnému vysokozdvížnému vozíku, a to i v případě, že prodávající S. nebyl vlastníkem prodávajícího zboží.

Krajský soud v P. v záhlaví označeným rozsudkem rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil, když se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná vynaložila takovou míru obezřetnosti, kterou vyžaduje zákon, a jako kupující nabyla vlastnické právo k předmětnému vysokozdvížnému vozíku. V řízení bylo podle odvolacího soudu prokázáno, že žalovaná nabyla předmětný vozík od M. S., který se prokázal nabývacím titulem, tedy smlouvou mezi ním a společností G. s. r. o. Odvolací soud dovodil, že pokud zákonné ustanovení ukládá kupujícímu učinit určitou prověrku původu nabytého zboží, nelze šetření o jeho původu přenášet na další a další předchozí prodávající. Uzavřel rovněž, že za situace, kdy jde o předmět nepodléhající žádné zákonné registraci (jako např. motorová vozidla), nabyvatel splní svoji povinnost, jestliže si od prodávajícího nechá předložit nabývací titul a je nad rámec ustanovení § 446 ObchZ, aby zkoumal okolnosti předchozího prodeje, tedy skutečnosti, které v tomto případě vyšly najevo v průběhu řízení a které částečně vyplývají ze spisu vedeného P. ČR, tedy to, že společnost G. s. r. o. vlastníkem předmětného vozíku v době jeho prodeje M. S. nebyla, resp. že jednatel nebyl oprávněn za tuto společnost jednat, popřípadě že byl stíhán Policií ČR.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně včasné dovolání, opírajíc je co do přípustnosti o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen "o. s. ř."). Z obsahu dovolání (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) vyplývá, že žalobkyně uplatňuje nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem (tedy dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.).

Dovolatelka nesouhlasí s právními závěry odvolacího soudu a namítá, že je v souvislosti s aplikací ustanovení § 446 ObchZ třeba rovněž zohlednit skutečnost, zda věc nebyla původnímu vlastníku odcizena, přičemž je nutno vyložit ustanovení § 446 ObchZ tak, zda nabyvatel měl a mohl vědět, že je prodávající vlastníkem. Podle dovolatelky se nelze ztotožnit s argumentací odvolacího soudu, že pokud zákonné ustanovení ukládá kupujícímu učinit "určitou prověrku" původu zboží, nelze šetření o jeho původu přenášet na další a další předchozí prodávající. Tuto otázku dovolatelka považuje za zásadně právně významnou.

Dovolatelka navrhuje zrušit rozhodnutí odvolacího soudu a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření zpochybňuje přípustnost dovolání a uvádí, že rozhodnutí soudů obou stupňů považuje za správné a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl, případně zamítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu ust. § 241 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání, neboť dovolání lze podat proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu, pokud je zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

V posuzovaném případě může být dána přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., poněvadž směřuje proti potvrzujícímu rozhodnutí odvolacího soudu, přičemž potvrzené rozhodnutí bylo prvním rozsudkem soudu prvního stupně ve věci, a tohoto ustanovení se také dovolatelka dovolává. Podle citovaného ustanovení je dovolání přípustné, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Vzhledem ke skutečnosti, že právní otázka posuzování dobré víry soudem prvního stupně i odvolacím soudem, jejíž řešení bylo dovoláním napadeno, nebyla dosud v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, shledal ji dovolací soud právně významnou ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř. Dovolací soud tedy dovodil, že dovolání je přípustné.

Dovolání však není důvodné.

V projednávaném případě odvolací soud (shodně se soudem prvního stupně) dospěl k závěru, že žalovaná jako kupující učinila všechna potřebná opatření k prověření původu předmětné věci, přičemž odvolací soud vycházel z názoru, že po kupujícím movité věci nelze požadovat, aby před jejím nabytím prověřil každého z předchozích vlastníků a nabývací tituly všech předchozích vlastníků, zvláště v případě, kdy daná movitá věc není předmětem žádné zákonné evidence. **Obchodní zákoník v ustanovení § 446 upřednostňuje dobrou víru v obchodních závazkových vztazích před ochranou vlastnického práva původního vlastníka jako výjimku ze zásady, že nikdo nemůže převést víc práv, než sám má. Dané ustanovení však na kupujícího klade přísné nároky, a je třeba je vykládat rovněž v souladu s judikaturou Ústavního soudu** (srov. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 28. srpna 2001, sp. zn. IV. ÚS 112/01, publikované ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 30/2001, sešit 23/2001, a nálezy Ústavního soudu ze dne 26. srpna 2003, sp.zn. I. ÚS 437/02, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 110/2003, číslo sešitu 31/2003). **Ustanovení § 446 chrání dobrou víru kupujícího v případě, že nevěděl, nebo vědět neměl a nemohl, že prodávající není vlastníkem prodávané věci. V takovém případě je vždy nutné, aby v situacích, kdy existují o dobré víře kupujícího sebemenší pochybnosti, kupující prokázal, že využil všechny dostupné prostředky k tomu, aby se přesvědčil, že prodávající je skutečně oprávněn převést vlastnictví k předmětné věci, a že tedy byl v tomto smyslu skutečně v dobré víře. To platí obzvláště v případech předchozí dohody podle § 262 obchodního zákoníku. Důkazní břemeno týkající se dobré víry kupujícího nese v těchto případech vždy on sám (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. srpna 2001, sp. zn. IV. ÚS 112/01).**

Se zřetelem k uvedenému je nutno po kupujícím požadovat prokázání jeho dobré víry, což však nemůže znamenat, že by kupující pro splnění kritérií, obsažených v § 446 ObchZ, musel všechny rozhodné skutečnosti prověřovat i u každého předchozího vlastníka věci. Povinnost kupujícího prověřit všechny předchozí vlastníky či držitele věci (mimo prodávajícího) se omezuje jen na okolnost, zda kupující věděl, nebo vědět měl a mohl, že některá z těchto osob není, resp. nebyla vlastníkem. V obchodních vztazích by nebylo reálné po každém podnikateli požadovat prověření celé "historie" takové věci, která není vedena v žádné dostupné evidenci a jež byla navíc opakovaně zcizena. Opačný výklad by nepochybně znamenal popření smyslu ustanovení § 446 ObchZ. Obchodní zákoník neobsahuje ustanovení obdobné § 306 Všeobecného zákoníku obchodního z roku 1863, podle něhož použití dobré víry bylo vyloučeno v případech věcí ztracených či odcizených, jinými slovy je vždy nutné posuzovat, zda každý individuální nabyvatel byl či nebyl v dobré víře. Záležit pak bude vždy na tom, zda se nabyvateli podaří jeho dobrou víru prokázat. Jestliže bylo v daném případě prokázáno, že žalovaná prověřila osobu prodávajícího, jeho živnostenské oprávnění,

registraci DPH a kupní smlouvu ohledně nabytého vozíku, přičemž se sama v případě, kdy potřebovala provést opravu předmětného vozíku, obrátila na žalobkyni, soudy obou stupňů správně uzavřely, že žalovaná v daném případě v dobré víře byla. Tím ovšem není dotčeno oprávnění původního vlastníka domáhat se náhrady škody po osobě, která škodu tomuto vlastníku svým jednáním způsobila.

Právní posouzení věci odvolacím soudem je tedy z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správné a dovolací soud dovolání proto podle § 243b odst. 2, věta před středníkem o. s. ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení dovolací soud rozhodl dle ustanovení § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 2 o. s. ř. tak, jak se uvádí ve výroku, a přiznal žalované náhradu nákladů řízení podle ustanovení § 8 písm. b), § 10 odst. 3, a § 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb., ve znění účinném do 31. srpna 2006 ve výši 3.100,- Kč, a z paušální náhrady 300,- Kč za jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání) podle ustanovení § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném od 1. září 2006, jelikož úkon právní služby byl ve smyslu přechodných ustanovení k vyhlášce č. 276/2006 Sb. učiněn po nabytí účinnosti této vyhlášky.

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

Nesplní-li povinná co jí ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněná navrhnout soudní výkon rozhodnutí.

V Brně dne 12. prosince 2007

JUDr. František Faldyna, CSc.

předseda senátu